

MANVYDAS VITKŪNAS APIE ŠVAROS PALAIKYMĄ KERNAVĖJE XIII-XIV A.

Peržvelgus ilgamečių archeologinių tyrinėjimų XIII-XIV a. Kernavės miesto sodybose duomenis, susidaro vienareikšmis įspūdis, jog gyventojų sveikatai tiesioginę įtaką turėjusi sanitarinė būklė buvo gana prasta. Kernavės gatvėse, sodybų pastatuose, o neretai ir namuose buvo gana storas statybinių ir buitinių atliekų sluoksnis. Nė viena tirta sodyba nepasižymėjo didesne švara. Šalia gyvenamųjų namų dažnai buvo įrengiamos ūkinės duobės - šiukšlynai. Tvartai stovėjo vos už kelių metrų nuo gyvenamųjų namų, gardeliai gyvuliams kartais buvo įrengiami netgi gyvenamosiose patalpose. Kernavės žemutinio miesto Pajautos slėnio gyvenamajame pastate (įvardytame pastatu Nr. 15) buvo ne tik gyvenama ir dirbama, bet žiemą laikomi ir gyvulių jaunikliai. Tikriausiai paršeliams skirtas gardelis buvo patalpos kampe. Lentinis gardelis įrengtas žemiau grindų lygio, sutvirtintas kuoliukais. Gardelyje rastas mėšlo, buitinių atliekų, riešutų kevalų sluoksnis. Gyvulių jaunikliai buvo laikomi ir kituose gyvenamuosiuose pastatuose. Tai liudija paršelio griaučiai, rasti pastate Nr. 10. Vasarą mieste buvo jaučiamas mėšlo kvapas, zujo musės. Daug musių lervų tyrinėjimų metu randama mėšlo sluoksniuose.

Manvydas Vitkūnas, „Sanitarija ir higiena Kernavėje XIII-XIV a.“, in: *Florilegium Lithuanum*, Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 2010, p. 116.